

- reportasjeleder Trygve Jordheim
- kristenliv@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 381
- flere nyheter på vl.no/kristenliv

kristenliv

TRANG TOMT - Plass til færre

■ Nye Hønefoss kirke kan få hundre færre sitteplasser enn kirkeloven angir. Etter loven skal kirken ha plass til 500. Kirken skal bygges på den gamle tomte, og biskop **Laila Riks-aasen Dahl** (bildet) mener det bør gi grunnlag for dispensasjon fra regelen. Biskopen skriver dette i et brev til Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet, skriver Ringes-riks Blad.

Vårt Land

Advarer mot dåp som dop

Jarle Kallestad, Bergen
jarle.kallestad@vl.no

Indremisjonsforbundet innskjerper sitt syn på den kristne dåpen. – Vi er lutherske, sier generalsekretær Erik Furnes.

Siste nummer av organisasjonens organ, Sambåndet, inneholder flere sider med klar markering mot tendenser til nedvurdering av dåpen.

– En del bedehusmiljøer er ikke bare likegyldige til dåpen, men kan gå så langt som å tegne et nesten negativt bilde og til dels ironisere over den, sier Furnes.

– **Dop.** Han opplever manglende dåpsbevissthet som «en stor utfordring».

– Bibelen knytter dåpen sterkt opp mot frelstanken. Den er en sentral del av kristentroen, sier Furnes.

Samtidig distanserer han seg mot en form for sakramentalisme, som gjør dåpen til en «sovepute» eller en «salighetspakt».

– Da blir dåpen mer som et dop, sier han.

Dåp er et følsomt tema på bedehuset. Spørsmålet har skapt uro og splid, og general-

«En del bedehusmiljøer er ikke bare likegyldige til dåpen, men kan gå så langt som å tegne et nesten negativt bilde og til dels ironisere over den» Erik Furnes

sekretæren tror frykten for bråk er noe av grunnen til manglende bevissthet om spørsmålet.

TV-forkynnelse. Han sier taushet skaper rom for aktører med et annet dåpssyn enn det lutherske og viser til TV-kanaler hvor verdenskjente predikanter gjerne har et baptistisk dåpssyn.

Erik Furnes advarer mot taushet om dåpen i frykt for uro. – Kortsiktig løsning, sier han.

Foto: Marit Hommedal

– Vi vil stå på et luthersk syn på dåpen i møte med andre strømninger, samtidig som vi tar avstand fra en sakramentalistisk tenkning, sier Furnes.

Spår store

Stig-Øyvind Blystad

stighb@vl.no

22 310 399

Kristne leger, forskere og teologer sover i timen når det gjelder å utarbeide et forsvar mot de «nye» bio-etiske dilemmaene, mener den engelske professoren og legen John Wyatt.

Foto: Stig-Øyvind Blystad

Snart må leger si ja eller nei til medisinsk minnesletting og moralforbedring, advarer professor. Kristne leger innrømmer at de ikke er forberedt på fremtidens dilemmaer.

Kristne leger, forskere og teologer sover i timen når det gjelder å utarbeide et forsvar mot de «nye» bio-etiske dilemmaene, mener den engelske professoren og legen John Wyatt. – Det skjer utrolig mye på det nevrovitenskapelige området, altså kunnskapen om hjernen, og det skjer enormt raskt. Man har nå begynt med en form for skanning av hjernen som man påstår kan oppdage skjult motivasjon, holdninger, fordommer, trosoppfatninger, sier Wyatt.

– **Underutviklet.** Han er barnelege og tidligere professor i legeetik ved University College London. I mars besøkte han Norges kristelige legeforenings årlige konferanse Inspiratio. Wyatt er bekymret for at forskningen får kjøre sitt eget løp uten noe utarbeidet korrektiv fra kristne leger og teologer.

– Den kristne tankegangen på dette området er veldig underutviklet. De fleste kristne tenkere, teologer og filosofer har nesten ikke begynt å tenke på disse tingene.

Laboratorier. Wyatt mener man for ensidig har vært opptatt av abort og aktiv døds-hjelp, altså «gamle, etiske problemer», og dermed ikke ser den potensielle trusselen fra de «nye, etiske problemene».

NEVROVITENSKAP

Samlebetegnelse på de vitenskapelige disipliner som er relatert til studiet av nervesystemet.

Et sentralt punkt for nevrovitenskapen er biologien og fysiologien til den menneskelige hjerne. Dette grenser mot psykologi.

Ved flere tilstander i hjernen er en omfattende nevropsykologisk undersøkelse nyttig under utredningen ved neurologiske avdelinger.

Han lister opp forskning han mener utfordrer kristent menneskesyn og nevner:

■ Medisiner kan utsette vonde minner og følelser.

■ Behandling som kan forbedre moral og undertrykke dårlig adferd.

■ Hjerneskanninger som kan teste folk for holdninger, fordommer og antisosial oppførsel.

■ Manipulering eller instrumentalisering av menneskelig liv i form av bioteknologi.

– Et av områdene man forsker mye på, er hvordan hjernen prosesserer religiøs aktivitet. Hva skjer når mennesker ber, mediterer, vurderer moralske dilemmaer, sier Wyatt.

– *Hvor langt har forskningen kommet på disse områdene?*
– Det forskes allerede i laboratorier med frivillige og det finnes masse litteratur. I USA er det blant annet en forsker ved navn Sam Harris som under-

Biskoper vil frede helligdagene

Olav Egil Aune

olav.egil.aune@vl.no

22 310 432

Ligg unna helligdagene, er danske biskopers beskjed til regjeringen.

Danske politikere drøfter muligheten for å avskaffe enkelte helligdager, slik som Kristi Himmelfartsdag, for å spare penger. Til det svarer en av biskopene, Steen Skovsgaard, at «helligdagene er med på å kvalifisere hverdagen».

Spesiell plass i kirkeåret. Biskop Karsten Nissen sier til Kristelig Dagblad at «helligdagene har sin helt spesielle plass i kirkeåret og er på hver sin måte en viktig brikke for forståelse av kristendommens betydning. Samtidig har mennesker bruk for den fordypelse og refleksjon helligdagen gir.

– I dag får vi jo nesten dårlig samvittighet ved å holde en helligdag, fordi man kunne spare penger ved ikke å holde den.

«I en tid hvor man bestreber seg på å gjøre noe som øker fellesskapsfølelsen i samfunnet, synes jeg det er paradoksalt at man overveier å sløyfe noe av det vi er felles om – de felles fridagene».

Biskop Peter Fischer-Möller

Men det er en umulig måte å forholde seg til spørsmålet på, sier han.

Forkynnelse. Flere av biskopene understreker fritidsaspektet ved saken.

– I en tid hvor man bestreber seg på å gjøre noe som øker fellesskapsfølelsen i samfunnet, synes jeg det er paradoksalt at man overveier å sløyfe noe av det vi er felles om – de felles fri-

dagene. Helligdager gir rom for at man kan møtes og gjøre noe i fellesskap, kirkelig eller folkelig, sier biskop Peter Fischer-Möller.

Biskop Elisabeth Dons Christensen tenker først og fremst på forkynnelsen, når hun går ut mot forslaget:

– Rent forkynnesmessig ville vi mangle noe uten helligdagene. Kristi Himmelfartsdag, for eksempel – dagen hvor Jesus slår et himmeltelt opp over oss alle sammen og er til stede hos oss ved å forlate jorden. Det er det viktig å fortelle.

Evangelisk. Hun understreker at det finnes et kriselig og evangelisk anliggende i tillegg til at helligdagene også er et signal om at vi er et samfunn hvor den kristne fortellingen betyr noe.

Biskopenes kritikk gjør inntrykk på kirkeministeren, som likevel ikke kan love at man kommer utenom kutt, skriver Kristelig Dagblad.

ATEISTER FOR BIBLER I SKOLEN

■ Kjendis-ateisten **Richard Dawkins** vil delfinansiere bibler til alle britiske skolebibliotek. Han mener elevene vil vende religionen ryggen når de ser hva som står i Bibelen. Nå følger flere norske religionskritikere og gudsfornekttere opp med støtte til Dawkins. Forfatter **Torgrim Eggen** «høyner» til klassesett. – Det er vanskelig å orientere seg i vestlige samfunn uten kjennskap til Bibelen. Boka er en forutsetning for forståelse av kultur, av kunst og litteratur, sier Eggen. Hans kollega **Margaret Skjelbred** (bildet) sier til Fri Tanke at bibellesing vil gjøre leseren kritisk til den guden som presenteres. – Når vi snakker om vår felles kristne kulturarv er det viktig å kjenne til skriften bak. Der presenteres en streng herre og mester, sier Skjelbred.

Vårt Land

STARTET ÉN MENIGHET I 2011

■ 21 menigheter ble startet i Norge i løpet av 2011. Frikirken sto for kun én av disse. – Vi trodde i 20 år at det var vi som plantet menigheter, helt til folk begynte å gjøre det i sine egne sammenhenger i stedet, sier **Jon Arne Nygård**, satsningsleder menighetsutvikling i Den Evangelisk Lutherske Frikirke, til Dagen. En rundspørning Dagen har gjort blant 16 kirkesamfunn, nettverk og misjonsorganisasjoner viser at minst 23 prosjekter for å plante menigheter er i gang. – Vi har ikke vært så flinke til å føde nye menigheter ut fra egne sammenhenger. En holdningsendring til menighetsplanting må jobbes inn i ryggmargen, sier Nygård.

Vårt Land

dilemmaer for leger

Kunnskapen om hjernen gjennomgår for tiden en revolusjon. Professor John Wyatt mener dette har skapt etiske dilemmaer som foreløpig har vært for lite debattert i kristne miljøer.

Foto: Istockphoto

søker hva som skjer i hjernen til religiøse mennesker.

På hælene. – Vi vet at vi har vært på hælene når det gjelder den teknologiske utviklingen, sier Olav Magnus Fredheim, leder i Norges Kristelige Legeforening.

Foreningen har gjennom sitt etikkråd først og fremst arbeidet med spørsmål knyttet til bioteknologi, aktiv dødshjelp, abort og reservasjonsrett.

Nå er det på tide å ta tak i morgendagens utfordringer, mener han. Til høsten arrangerer foreningen derfor en konferanse der denne tematikken står på dagsorden.

– Ett av seminarene handler om hva vi ser i horisonten og hva de etiske utfordringene er de neste fem til ti årene, sier Fredheim.

– Blir du bekymret når du hører det Wyatt sier?

– Én ting er at kunnskapen

kommer, noe helt annet er om den vil bli anvendt. Det er likevel mange etiske grenser som flyttes innen medisin, og det er et høyst reelt scenario at det vil bli stadig færre områder som kristne leger vil føle seg komfortable med å jobbe innenfor.

Unikt. – Hva er du mest bekymret for, Wyatt?

– Det virker for meg som om det er et systematisk angrep på det unike ved det å være men-

neske. På den ene siden sier man at det ikke er noe forskjell på mennesker og dyr, og på den andre siden sier man at det ikke er noen forskjell på en menneskelig hjerne og en datamaskin.

– Vi må forsvare hva Bibelen sier om det å være menneske. Bibelen sier vi er skapt i Guds bilde. Dermed vil vi aldri helt forstå hva det vil si å være menneske bare ved å se på hvordan hjernen fungerer, eller genmaterialet.

– Norske teologer er gode på dette

Stig-Øyvind Blystad

stighb@vl.no

22 310 399

Vidar Leif Haanes, rektor ved Menighetsfakultetet, er ikke enig i at norske teologer er uforberedt på dilemmaene som fremtidens medisinske teknologi vil bringe med seg.

– MF har jobbet mye med denne typen etikk og dette vil jeg si at vi er gode på, sier Haanes.

Forskning. Han viser til at et av de større, senere prosjektene MF har fått støtte fra forskningsrådet på var et stort internasjonalt prosjekt: «The moral status of human embryo». Her arbeidet etikere, filosofer og biologer fra de fremste universitetene i verden og prosjektet ble ledet av tidligere professor ved MF, Lars Østnor.

– Flere av våre teologer har sittet i Bioteknologinemnda, og de teologiske miljøene blir regnet med i det nasjonale, bioteknologiske arbeidet. Vi jobber aktivt med medisinsk etikk og er opptatt av dette i vår utdanning, sier Haanes.

Aktive. Han forklarer at den engelske, teologiske konteksten er en annen enn den norske.

– I det engelske utdannings-systemet vil prester sjelden ha mer enn to-tre år teologi. De har de klassiske fagene og litt teologi som typisk er historisk orientert. I engelsk presteutdanning er det ikke veldig mye aktuelle etiske spørsmål, men det er det i norsk presteutdanning og teologiutdanning.

– Hva vil dere jobbe med framover?

Akkurat hvilke prosjekter det blir kan jeg ikke si noe om. Men våre etikere jobber aktivt med dette hele tiden.